

Rada vlády pro udržitelný rozvoj ČR

Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu

Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu Rady vlády pro udržitelný rozvoj ČR (VKVB RVUR) se na svém 33. zasedání dne 20. června 2019 zabýval i otázkou připravované zonace Národního parku Šumava (NPŠ), která je nyní ve fázi přípravy vyhlášky a následně schválil následující stanovisko a doporučení.

Výbor konstatoval, že odsouhlasením návrhu Radou NPŠ došlo k významnému pokroku, a to především tím, že byly podstatně zvýšeny rozlohy chráněných území v NPŠ (1. a 2. zón). I přesto však návrh trpí některými vážnými nedostatky, na které v rámci předchozího připomínkového řízení upozornily nejvýznamnější české vědecké instituce zabývající se ochranou přírody, jmenovitě Přírodovědecká fakulta Karlovy univerzity, Centrum pro otázky životního prostředí Karlovy univerzity, Centrum výzkumu globální změny AV ČR, či Biologické centrum AV ČR, skládající se z nejdůležitějších ústavů zabývajících se jednotlivými skupinami chráněných organismů: Entomologický ústav (hmyz), Ústav půdní biologie (půdní organismy), Parazitologický ústav (parazit a jejich hostitelé), Hydrobiologický ústav (vodní organismy) atd. Ke kritice se nezávisle připojil i Ústav pro životní prostředí Přírodovědecké fakulty Karlovy univerzity, její katedra ekologie, pracovníci Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity zabývající se výzkumem na Šumavě, ředitel České společnosti ornitologické a mnozí další. Originály těchto dokumentů jsou k dispozici na vyzvání.

Vědci Správě NPŠ unisono vytýkají, že v návrhu přírodní zóny jdou svou snahou o kompromis příliš na ruku ekonomickým a politickým zájmům a zanedbávají to, proč Národní park existuje – ochranu přírody a snahu o zachování zdejších vzácných druhů a společenstev, které bez náležité ochrany vyhynou. Ve snaze o kompromis s dalšími aktéry v území jde Správa dokonce tak daleko, že zanedbává základní, celosvětově uznávané principy designu chráněných území. Vědci pro své požadavky předkládají jednoznačné, daty podložené argumenty.

V návrhu zonace, kde se Správa NPŠ podle svého komentáře vypořádala s připomínkami, které jí došly, a která byla schválena Radou NPŠ, byla však přírodní zóna zvětšena na základě připomínkového řízení pouze o 0,7%, přičemž valná část lokalit, které požadovala vědecká obec přehodnotit, do ní zahrnuta nebyla. Požadavky odborníků na **posílení významu některých lokalit z hlediska ochrany přírodních hodnot**, podpořené konkrétními argumenty a v přírodě naměřenými daty, které jsou jediným způsobem, jak zajistit přežití vzácných druhů a společenstev, tedy nedošly sluchu. Správa NPŠ nejenže nerespektovala většinu doporučení odborníků pro úpravu zatřídění na pozemcích ve vlastnictví státu, ale především zcela rezignovala nad ochranou cenných ekosystémů, které jsou v majetku obcí či soukromých vlastníků, **jejichž zařazení do méně chráněné zóny může být pro uchování hodnot v budoucnu velmi nepříznivé**. Evropsky významné lokality byly tak ponechány napospas jejich majitelům. Správa NP Šumava tímto postupem veřejně přiznává, že nemá sílu či zájem zajistit ochranu cenných ekosystémů NP bez ohledu na majetkové vazby. **VKVB RVUR věří, že nikoliv a že MŽP tyto nedostatky v rámci meziresortního připomínkového řízení napraví.**

Dle našeho názoru je při rozhodování třeba přihlédnout ke dvěma aspektům. Na jedné straně je nutné zvážit politickou/společenskou průchodnost kroků, které by výše uvedené požadavky představovaly. VKVB RVUR si uvědomuje, že není možné, aby tvrdým lpěním na všech požadavcích byla ohrožena existence celého návrhu zonace. Na druhé straně je však nutno dodržovat závazky ČR vůči EU ohledně ochrany cílových druhů a ekosystémů.

Po důkladném zvážení těchto pro a proti navrhuje VKVB RVUR kompromisní řešení spočívající v tom, že požadavky ochrany přírody budou respektovány (a stávající návrh změněn) alespoň ve dvou níže popsanych

nejvýznamnějších případech. Tyto návrhy je však bezpodmínečně nutné dodržet, pokud se ČR nemá dostat do konfliktu se svými závazky vůči EU.

1) Dle názoru VKVB RVUR patří mezi nejproblematictější oblasti **komplex slatí východně od Horské Kvildy** (obr. 1) – oblast patřící městu Kašperské Hory. Specifika a význam území jsou zde dlouhodobě akceptovány a město dostává ročně mnohamilionové kompenzace jakožto náhradu za újmy za ztížené lesní hospodaření podle § 58 ZOPK (v průměru kolem 15 milionů Kč/rok). Dle návrhu jsou slatě částečně v přírodní zóně, ale prostor mezi nimi nikoliv. Je zde minulou zkušeností podložený předpoklad, že pokud se cenné území nespojí do jedné chráněné zóny, lze se důvodně obávat, že, majitel vykácí nechráněné části na úkor místních ekosystémů (vysvětlení viz obr. 2) **a územně malé přírodní zóny nebudou schopny svou funkci plnit.**

VKVB RVUR proto v souladu s vědci navrhuje propojit Správou NPŠ navrhované fragmenty přírodní zóny do kompaktního celku zhruba dle červené čáry na obr. 1 a 2. Tato arondace umožní náležité fungování místních společenstev, a tedy přežití zdejších druhů organismů. Městu Kašperské Hory by za tuto arondaci měla být nabídnuta finanční kompenzace dle § 58 ZOPK, což by dle našeho názoru i ve světle výše zmíněné dosavadní praxe zaručilo souhlas Kašperských Hor s uvedenou změnou.

2) Další naprosto urgentní změna se týká zcela unikátních luk v oblasti **Zhůří u Rejštejna** (obr. 3), jež mají být dle návrhu Správy NPŠ zařazeny do kulturní zóny, přestože Správa v minulosti striktně zamítla možnost výstavby na těchto pozemcích kvůli výskytu vzácné květeny a hmyzu (obr. 4). Nyní zde plánuje majitel těchto pozemků výstavbu velké farmy (obr. 5) zahrnující několik staveb a hospodářských stavení. Skutečnost, že kapacita již navržené odpadní jímky (650 m³, vyvážení 1x za 49 dní) je velikostně značně předimenzována v kontextu uváděného využití a počtu obyvatel areálu, lze formulovat i podezření, že záměrem developera je připravit areál pro změnu využití a navýšení ubytovacích kapacit poté, co obdrží souhlas s nyní navrhovanou etapou. Tomu by samozřejmě napomohlo, pokud by byla lokalita zařazena dle stávajícího návrhu do kulturní zóny (obr. 3), tedy v příkrém rozporu s minulým striktním zákazem staveb vydaným Správou NPŠ, čímž by i předchozí správní rozhodnutí mohlo být zpochybněno. Situace je zde navíc právně nevyjasněná **z hlediska aktuální územně plánovací dokumentace, a tím spíše je žádoucí danou lokalitu do kulturní zóny nezařazovat.** V roce 2002 byl schválen územní plán města Rejštejn, který v podstatě počítá s kompletní zástavbou Zhůří (obr. 3). Zastupitelstvo však schválilo územní plán při porušení zákona. Neprojednálo totiž svůj záměr se Správou Národního parku Šumava, jako orgánem státní správy, jehož souhlas je vyžadován zákonem. Dokonce si nevyžádalo ani souhlas nadřízeného orgánu územního plánování. Proběhlo několik soudních jednání, nicméně nesprávně schválený územní plán zatím platí, ač jakékoliv pohyby na jeho základě jsou právně napadnutelné. Nový majitel, získal dle soudního rozhodnutí pozemky v rozporu se zákonem, neboť předchozí majitel pozemky před prodejem nenabídl Správě NPŠ k odkoupení, jak stanoví zákon.

VKVB RVUR proto naléhavě doporučuje zrušit zařazení pozemků uvedených na obr. 3 vpravo do zóny kulturní a zařadit je do zóny soustředěné péče. Tím bude dosaženo náležité ochrany zde žijících organismů a vzhledem k právní nejasnosti situace kolem této lokality nelze předpokládat při uskutečnění této změny problémy.

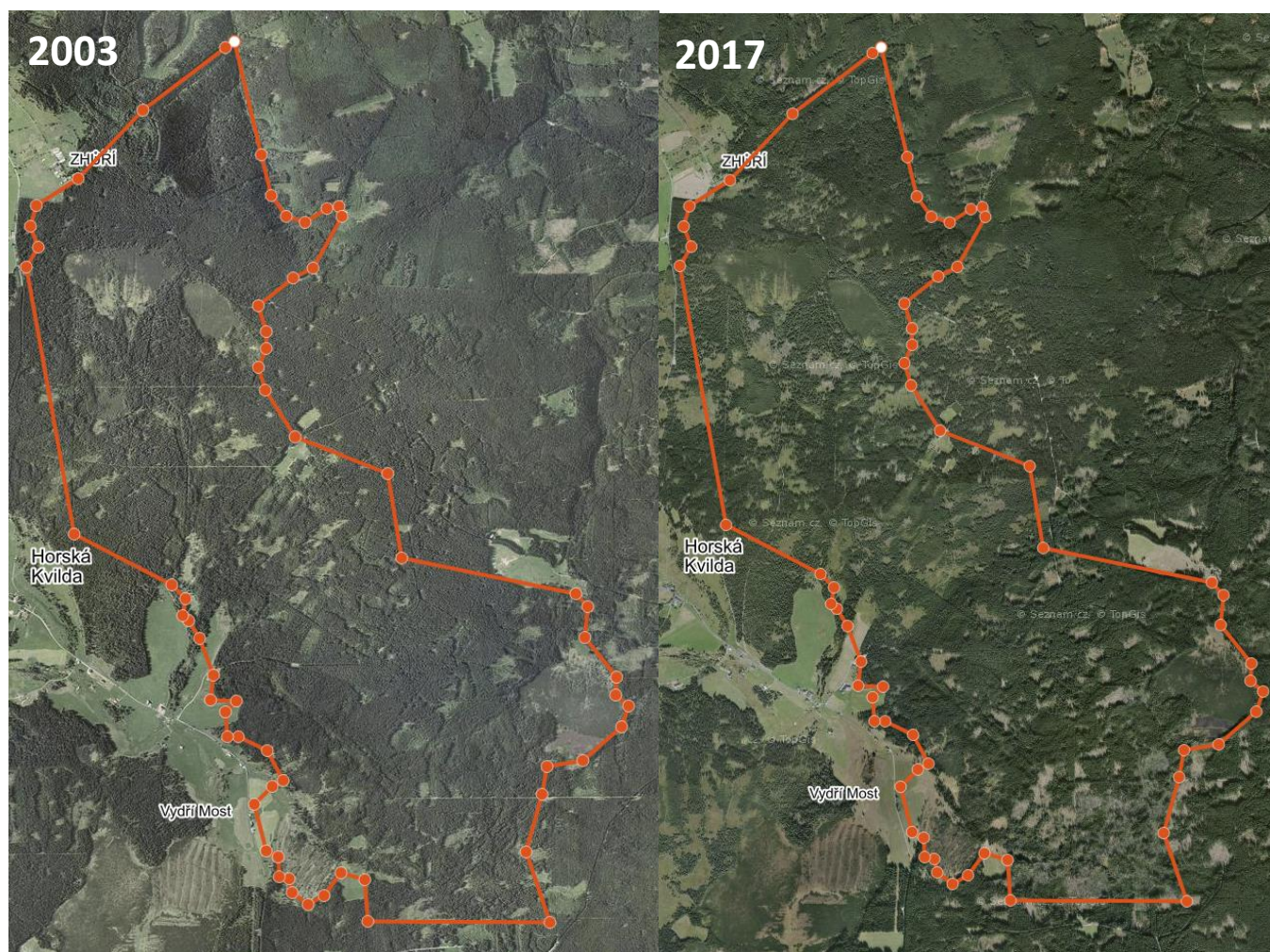
V Praze dne 29.7.2019

Stanovisko, závěry a doporučení na základě diskuse, připomínek a odsouhlasení i nepřítomných členů per rollam zkompletoval tajemník výboru RNDr. Jiří Bendl, CSc. (jiri.bendl@mzp.cz)

Obr. 2. Horskokvildské slatě – srovnání stavu v roce 2003 se stavem v roce 2017. Při srovnání těchto dvou leteckých snímků je jasně vidět, jak za pouhých 14 let došlo k proředění lesa v oblasti mezi jednotlivými slatěmi. Pokud zůstanou tyto oblasti ve druhé, či dokonce třetí zóně, jak je navrhováno v současné verzi návrhu, je nebezpečí, že zde les z větší části vymizí, čímž dojde k narušení konektivity mezi slatěmi. Následkem takto vzniklé ztížené komunikace organismů mezi jednotlivými slatěmi to nutně povede k negativním následkům pro budoucí biodiverzitu celého komplexu.

Obr. 4. Zhůří u Rejštejna. Mezi nejvzácnější rostliny rostoucí v místě záměru patří běloprstka bělavá (a) – jedna z našich nejvzácnějších orchidejí a další chráněné orchideje, např. vemeníček zelený (b) a prstnatec májový (d). Foto: R. David. Z hmyzu žije na mokřadních biotopech pod plánovanou výstavbou šumavský unikát – *Carabus menetriesii pacholei* (c), patřící mezi kriticky ohrožené zástupce brouků čeledi střevlíkovití, jenž bude ohrožen potenciálními splachy ze stavby.

Obr. 5. Zhůří u Rejštejna. Vizualizace plánované výstavby na Zhůří u Rejštejna. Reprofoto z portálu Cenia.